

Inger Schoonderbeek Hansen, Tina Thode Hougaard og Peter Widell (udg.):
14. Møde om Udforskningen af Dansk Sprog, Århus 2012

Spontanskrivning – og hurtigskrivning eller nonstop-skrivning – i academia Hvordan, hvorfor og hvornår?¹

Randi Benedikte Brodersen
Islands Universitet/Universitetet i Bergen

Ny dug
Ny gul duk på bordet.
Og nye kvite ark!
Her skal ordi koma,
her som er so fin duk
og so fint papir!
Isen la seg på fjorden
So kom fuglane og sette seg.
Olav H. Hauge: *Janglestrå* 1994:286²

1. Hvad er spontanskrivning, og hvordan er fremgangsmåden?

The most effective way I know to improve your writing is to do freewriting exercises regularly. At least three times a week. They are sometimes

¹ Mange tak til klosterforvalter Janne Fruergaard Keyes, Ørslev Kloster, for et arbejdsophold i julen 2012 og igen i påsken 2013, i fredfyldte og pragtfulde klosteromgivelser. Dér skrev jeg mit MUDS 14-foredrag om til artikel, og dér skrev jeg artiklen igennem efter at have fået den retur fra fagfællelæsning. Mange tak også til min venlige fagfællelæser og til jer fire forfattere for spontanskrevne teksteksampler (i afsnit 4).

² Olav H. Hauges digt *Ny dug* blev læst op på norsk som åbning til mit MUDS-foredrag. Interessant nok – men ikke uventet – smittede digtet af på et af de fire nævnte eksempler til sidst i mit foredrag, og det hænder på mine skrivekurser med jævne mellemrum at et litterært indslag sætter sine spor i spontanskrevne tekster, som en slags ubevidst input.

Randi Benedikte Brodersen

called "automatic writing," "babbling," or "jabbering" exercises. The idea is simply to write for ten minutes (later on, perhaps fifteen or twenty). Don't stop for anything. Go quickly without rushing. Never stop to look back, to cross something out, to wonder how to spell something, to wonder what word or thought to use, or to think about what you are doing. If you can't think of a word or a spelling, just use a squiggle or else write "I can't think what to say, I can't think what to say" as many times as you want; or repeat the last word you wrote over and over again; or anything else. The only requirement is that you *never* stop (Elbow 1973:1).

*Spontanskrivning*³ er min betegnelse for den skriveteknik som også kaldes *hurtigskrivning* eller *nonstopskrivning* – eller med et oversættelseslån fra citatet overfor: *friskrivning*. I citatet beskriver den amerikanske skrivepædagog og engelsklærer og friskrivningsteknikkens fremmeste formidler Peter Elbow fremgangsmåden: 1) at skrive uafbrudt, hurtigt, spontant, i 5-10 minutter eller mere, uden at gå tilbage for at strege ud, rette eller forbedre, uden at tænke på ordvalg og stavning og 2) altid at skrive videre, også selvom skrivningen stopper op. Da skriver vi fx som forfatteren af *Eksempel K2* nedenfor "jeg ved ikke hvad jeg nu skal skrive", indtil der igen kommer nye tanker, ideer og ord. En vigtig pointe ved al spontanskrivning er at vi i første omgang skriver til os selv og ikke til en læser (der har lært at være kritisk og nærmest per refleks læser efter fejl og afvigelser fra vedkommendes egen norm). Denne pointe nævner Peter Elbow andetsteds i en beskrivelse af hvad friheden i friskrivning indebærer:

"not showing your words to anyone (unless you later change your mind);
not having to stay on one topic – that is, freely digressing;
not thinking about spelling grammar, and mechanics;
not worrying about how good writing is – even whether it makes sense or is understandable (even to oneself)" (Elbow 1992:35).

De forskellige betegnelser giver forskellige associationer. Betegnelsen *spontanskrivning* betoner en indholdsmæssig spontanitet og flyd

³ Betegnelsen spontanskrivning har jeg under arbejdet med artiklen set brugt af Jørgen Frost i betydningen "tidlig selvdrevet skriveaktivitet" blandt børn i førskolealderen (Frost 2012:216).

Spontanskrivning – og hurtigskrivning eller nonstop-skrivning ...

som vi måske især mærker når vi bruger en talesprogsinspireret eller talesprogsnær form og ikke tænker på tegnsætning – og den form kan vi også opleve når vi taler et emne ind på diktafon og bagefter skriver den indtalte tekst ud på papir, for da fornemmer og oplever vi tydeligt den lethed og flyd som ligger i det spontane talesprog (det vil her sige et talesprog hvor ordene kommer af sig selv uden længere tænkepauser). Betegnelsen *hurtigskrivning* retter fokus mod hurtig tekstproduktion, og der ligger en pointe i at vi skriver forholdsvis hurtigt – på pc eller i hånden – for da skriver vi os frie. Betegnelsen *nonstop-skrivning* leder tanken hen på det fysiske krav og kriterium at vi ikke stopper undervejs.

Målet med spontanskrivning er at skrive spontant og uzensureret, det vil sige at befri sig selv for selvcensur, selvkritik og hæmninger. Det fornemme ved at skrive spontant, hurtigt og nonstop er at vi er frie i udtryksform og indhold og frie for formelle regler og begrænsninger, og den frie og hurtige form befrier også indholdet, kan vi sige, og lader ofte et ubevidst og underbevidst indhold komme op til overfladen (se fx *Eksempel M1* nedenfor), og det kan ske når vi er frie for vores censurerende ego, vores indre kritiker. Spontanskrivning er med andre ord skrivning hvor vi først arbejder spontant, udforskende og kreativt med stof i de tidlige faser i skriveprocessen og venter med at gå i gang med det kritiske revideringsarbejde til de senere faser. På den måde holder vi vores indre kritiker udenfor. Og derfor fungerer spontanskrivning og lignende teknikker så godt for så mange, i så mange forskellige kontekster. Jeg vender tilbage til både det frigørende aspekt (jf. Minninger 1980) og flere andre gode grunde til at praktisere spontanskrivning.

Også eksemplerne nedenfor, skrevet af kolleger på MUDS 14, vidner direkte og indirekte om værdien af spontanskrivning og er på eksemplarisk vis udtryk for fire forskellige tilgange til en konkret spontanskrivningssituation.

Der er flere varianter af spontan- og hurtigskrivning, afhængig af både formål og målgruppe. En kendt litterær form er stream-of-consciousness. En mindre kendt form er såkaldt *essensskrivning* som er *fokuseret nonstop-skrivning*, og beskrevet af skrivepsykologen Lotte Rienecker i bogen *Tekster til tiden* (Rienecker 1996b),

Randi Benedikte Brodersen

og også beskrevet i bogen *Flowskrivning* af forfatteren og skrivelæreren Bo Skjoldborg (Skjoldborg 2008:102-103). I essensskrivning går vi i dybden med et emne eller en problematik ved at skrive en gang nonstopskrivning og understrege virkelige og velfungerende essenser i teksten og så skrive videre nonstop på dem. *Friskrivning* i Peter Elbows variant findes i to versioner: *friskrivning til én selv* ("private freewriting"), hvor vi kun skriver til os selv, og *friskrivning til at dele* ("public freewriting") hvor vi skriver med tanke på at dele med andre, fx gennem oplæsning.

Spontanskrivning foregår i vidt forskellige kontekster. Vi skriver nogle gange af ren og skær lyst. Der er stof som hiver i os og sætter sving i tankerne. Vi skriver som regel med et bestemt formål for øje og om et emne eller et spørgsmål som vi tumler med i tankerne, eller måske en erfaring i kroppen, eller bare frit udforskende og stream-of-consciousness-agtigt, for at komme i gang eller for at varme op. Vi skriver ofte på kommando så at sige, vi skal skrive, vi har forpligtet os eller vi har en frist, eller der er noget andet eller nogen som motiverer os til at skrive. En ide, en henvendelse, en opfordring fra en kollega bliver til en artikel, en forespørgsel fra en forlagsredaktør til en bog. Vi skriver nogle gange i samme stille rum som andre, og da kan der opstå en følelse af at synge i kor eller spille i orkester. Vi skriver i hånden eller på pc, evt. med sort eller tildækket skærm, så vi lettere kan modstå fristelsen til at gå tilbage og rette. Er vi vant til begge dele, vil vi vide at den ret langsomme i-hånden-skrivning er en anden og til tider meditativ skriveoplevelse – på grund af håndens rolige bevægelser – end den hurtige pc-skrivning, hvor vi måske kommer op på 130-200 tasteanslag i minuttet (med tiffingersystemet).

Spontan- og hurtigskrivningsteknikker er især udbredt blandt journalister og forfattere og velbrugt på skrivekurser og forfatterskoler og omtalt i adskillige akademiske og mere almene skrive(hånd)bøger, som det efterhånden vrirler med på dansk og andre nordiske sprog, til universitetsstuderende, gymnasiet og "alle" (der vil skrive bedre) (bl.a. Andersen 2010, Christensen 2005, Dysthe, Hertzberg & Hoel 2010, Jacobsen & Jørgensen 2007, Kock & Heltberg 2003, Krogh, Rasmussen & Søgaard 1994, Rienecker & Jørgensen 2012, Skjoldborg 2008), men disse

Spontanskrivning – og hurtigskrivning eller nonstop-skrivning ...

skriveteknikker er langt mindre udbredt i universitetsverdenen end man skulle tro. I Island, Norge og Danmark, som er de lande hvor jeg har arbejdet med skrivning i universitetssammenhæng, har jeg kun mødt ganske få kolleger som kender og bruger eller har prøvet at bruge hurtigskrivning, og kun meget få studerende. Men det kan meget vel tænkes at teknikken er mere udbredt blandt studerende ved Københavns Universitet end andre steder, på grund af den vejledning og undervisning der fandt sted ved Akademisk Skrivecenter, ledet af Lotte Rienecker, indtil centeret blev fældet af sparekniven i 2011.

Nu først nogle linjer om teori og erfaringer, så de mange gode grunde til at praktisere spontanskrivning og fire eksempler, der som nævnt tydeligt viser værdien ved spontanskrivning, og til sidst mine bud på hvornår er spontanskrivning er nyttig, og hvordan og hvor du kan komme i gang med at prøve at spontanskrive på Studiometro.au.dk.

2. Teoretisk kontekstualisering og nogle erfaringer med spontanskrivning

Spontanskrivning og lignende teknikker er teoretisk knyttet til den moderne skrivepædagogik og skriveundervisning som har genopdaget disse teknikker (jf. fx Dysthe & Hertzberg 2006). Med skrivepædagogikken har vi fået mange præsentationer af en mere produktiv, udforskende og kreativ skriv-straks-og-revider-senere-skriveproces som alternativ til den ofte langsomme traditionelle planlæg-før-du-skriver-proces, og vi ved at ideer opstår og indhold udvikles så snart vi begynder at skrive. Vi ved også at de forskellige faser i skriveprocesserne slet ikke er klart adskilte og lineære selvom det ser sådan ud på papir.

I international sammenhæng er det som nævnt især Peter Elbow der er talsmand for friskrivning (Elbow 1973/1998, 1981/1998, 1992, 2010a). Det er også Elbow der som regel nævnes i skrivebøger som ophavsmand til hurtigskrivning, men han fortæller selv at friskrivningsteknikken går tilbage til 1960'erne og at en amerikansk forsker ved navn Ken Macrorie var den første til at bringe friskrivning på banen i skrivepædagogikken. Elbow formidler dels Macrories kreditering af flere andre for at have

Randi Benedikte Brodersen

skrevet om teknikken før ham, dels Macrories oplysning om at friskrivning går tilbage til 1930'erne og at teknikken "automatic writing" er "stjålet" fra surrealistene og dadaisterne (Elbow 2010a:7).

Selv har jeg dels i skrivekursus- og skrivegruppesammenhæng, dels i min professionelle og private skrivepraksis i en år-række gjort flittig brug af spontanskrivering – indtil for nylig under navnet hurtigskrivering – ved Islands Universitet, Universitetet i Bergen og Kunst- og Designhøgskolen i Bergen. Fra disse sammenhænge har jeg høstet en lang række frugtbare erfaringer og fået god indsigt i hvordan teknikken fungerer blandt studerende. Jeg har også i konferencesammenhæng⁴ fået adgang til kollegers erfaringer med spontanskrivering. Både studerende og kolleger fremhæver ofte det frigørende aspekt, skriveringens legende lethed og tekstens overraskende flyd og indre sammenhæng som typiske opdagelser og erfaringer knyttet til spontanskrivering, både første gang og senere. Mange studerende fortæller også om frihedsfølelsen og en ny glæde ved og mere lyst til at skrive. Disse følelser hænger sammen med at vi lukker munden på vores indre kritiker og giver vores indre skribent lov til at komme til orde, uden selvcensur og afbrydelser, og at der da kommer mere personligt stof frem som står i kontrast til det mere upersonlige stof fra den vante, mere traditionelle og som regel langsommere måde at skrive på. For mange har spontanskrivering ofte en afdramatiserende effekt i forhold til gængse forestillinger og forventninger omkring akademiske tekster som værende formelle og højtidelige i sprog og stil, nok især for nye studerende.

Selv hæfter jeg mig ved at mange ubesværet skriver tekst med flyd og med lethed, især når et talesprogsnært skriftsprog fungerer som norm. Ofte vil ideer, ord og udtryk, hele sætninger og afsnit være brugbare, i ubearbejdet eller lettere bearbejdet form, i et efterfølgende udkast. Er der tale om uformelle mundtlige genrer som korte taler, sker det med jævne mellemrum – efter kort tids træning – at vi aldeles uventet oplever at sidde med en fiks og

⁴ På konferencer i Os i Vestnorge i april 2012, Skagen i august 2012, Århus i oktober 2012 og Reykjavik i marts 2013.

Spontanskrivning – og hurtigskrivning eller nonstop-skrivning ...

færdig tekst som fremstår som velkomponeret og gennemtænkt (se *Eksempel M1* og *Eksempel M4* nedenfor).

3. Hvorfor spontanskrivning? – Eller: Hvilke formål, fordele og virkninger er forbundet med spontanskrivning?

Der er mange gode grunde til at interessere sig for spontanskrivning, og der er mange slags resultater knyttet til at spontanskrive. Vi får dels de konkrete skriftlige resultater i form af tekster og bedre skrivning (jf. Elbow 2010a:10), dels ny indsigt i forskellige skriveprocesser ved at bruge teknikken og ved at studere spontanskrevne tekster (jf. Boice & Meyer 1986). Vi får desuden nogle følelsesmæssige virkninger og afdækket glimt af det fascinerende u- og underbevidste som rører sig i os. Eksempler på følelsesmæssige virkninger giver den norske forfatter Karl Ove Knausgård⁵ i et interview hvor han fortæller hvad hans metode er, og hvad han prøver og stræber efter:

Jeg prøver å skrive så mye som mulig, så fort som mulig, så lenge som mulig, så lite kritisk som mulig – for å komme så langt vekk fra meg selv som mulig. Det er min metode. *Jeg prøver å frigjøre meg fra mine sperrer og hemninger.* Det har vært veldig vanskelig, men det blir stadig enklere (Brenner 2011:90, min kursivering, RBB).

Værdien af spontanskrivning kommer eksplicit til udtryk når vi kaster et blik på de mest åbenbare fordele (Brodersen 2012), som i øvrigt også forklarer hvorfor så mange oplever at spontanskrivning er så brugbar i så mange forskellige sammenhænge og til så mange formål:

- Vi opnår en hurtig og enkel skrivestart, mange gode ideer hurtigt plus hurtig og målrettet tekstproduktion og får oven i købet masser af skrivetræning og gode og flydende tekster (jf. også Elbows karakteristik at friskrivning er "[t]he quickest way to get into good writing" (Elbow 1998b: 6))

⁵ Karl Ove Knausgård (født 1968) fik udgivet første bind af seksbindsromanen *Min kamp* i 2009 og sidste bind i 2011.

Randi Benedikte Brodersen

- Vi befri os selv for selvcensur, vi frigør os fra ”sperrer og hemninger”, som Knausgård kalder det lige ovenfor, og fra ”forventningen om det perfekte”, som det står i *Eksempel K2* nedenfor, fordi vi holder det kreative skrivearbejde adskilt fra reviderings- og redigeringsarbejdet, og vi kan skrive os ud af en skriveblokering
- Vi producerer mere flydende tekst og sprog (jf. Elbow som beskriver friskrivningen som mindre ”blokeret” (Elbow (1998b:6)), fordi ordene kommer af sig selv, så at sige, og lettere end mange er vant til – og læser vi vores tekst op, hører øret om tekst og sprog flyder (jf. Elbow 2010b, 2010c)
- Vi kan skrive i vores eget naturlige og personlige sprog som godt kan være talesprogsnært og fri for mange af de træk som kendetegner såkaldt akademisk skrivning (se fx Brodersen 2007), og vi kan udvikle et mere personligt sprog (jf. Skjoldborg 2008:98)
- Vi får frihed til altid at kunne skrive når som helst og hvor som helst, uanset om vi har 10 minutter eller 1 time til rådighed, bare vi har pen og papir eller pc ved hånden
- Vi oplever (mere) skrivelyst og skriveglæde, bl.a. fordi vi skriver meget på kort tid og kommer i gang så enkelt og så hurtigt.
- Vi får afdramatiseret akademisk skrivning og spilder ikke tiden med grubleri og sidden fast.

4. Eksempler på spontanskrivering fra MUDS 14

I slutningen af mit foredrag på MUDS 14 den 11. oktober 2012 præsenterede jeg tre emner: MUDS, skriveglæde og skrivefrustration, og en skriveopgave: ”Vælg et af de tre emner, og skriv nu i 5 minutter nonstop, spontant, og uden at stoppe op for at tænke og uden at gå tilbage i teksten”. Fra fire kolleger fik jeg tilsendt spontanskreven tekst fra denne 5-minutters skriveseance. De fire

Spontanskrivning – og hurtigskrivning eller nonstop-skrivning ...

tekster er to skrevet af mænd: *Eksempel M1* og *Eksempel M4*, og to af kvinder: *Eksempel K2* og *Eksempel K3* og indgår nu i min tekstbank med eksempler på spontanskrivninger. Eksemplerne vidner direkte og indirekte om værdien af spontanskrivning og er på eksemplarisk vis udtryk for fire forskellige tilgange til en konkret spontanskrivningssituation. Teksterne er i deres originale håndskrevne form hver på ca. 1 side og er her gengivet (så godt som) uredigeret og i deres fulde længde:

Eksempel M1: MUDS er et sted hvor fuglene lander på et kastanjeblad, fuglene som kommer langvejs fra med sine ideer til hvordan sproget nok er opbygget og kan selv se at det udtales mus, ikke (måds) eller (muds) for sådan et sted kan fugle ikke lande og blive til tanker der bliver til bogstaver på et kastanjeblad der nu er blevet til et nodeark og så til et stykke hvidt papir som er modtageligt over for nye fugle der ikke har nogen modvilje mod dem der allerede er der, men parrer sig med dem, også når det slet ikke skulle kunne lade sig gøre, ifølge videnskaben, altså ikke sprogvidenskaben, men den rigtige Videnskab. For sprogvidenskaben rækker ind i kunsten og poesien og poetikken, som en russer fra Tjekkiet engang sagde på amerikansk. Nu har jeg ikke mere for cirklen er sluttet og slut.

Eksempel K2: Det er dejligt at skrive uden stopklodser når det bare er lig ud af landevejen, men det er også svært når man ikke er vant til det det kunne være dejligt at lære en ny frihed til at få ordene på papir for det kan ofte være svært at formulere det man vil *Hurtigskrivning er en god idé der sætter mig fri fra forventninger om det perfekte.* Jeg vil gerne bruge metoden, når jeg kommer hjem. man burde faktisk gøre det oftere og lære teknikken og blive mere fri jeg har netop haft svært ved at skrive mit foredrag og måske have spontanskrivningen hjulpet på det, for det kan være svært at få tingene formuleret i den rigtige rækkefølge, rækkefølgen kan jo komme bagefter jeg redigerer jo altid alligevel. Det ville være en god øvelse i toget nogen gange *jeg ved ikke*

Randi Benedikte Brodersen

hvad jeg nu skal skrive, men jeg skal jo blive ved kunne godt tænke mig at komme i gang med alt muligt gøre gamle ting færdige og begynde med nye ting [mine kursiveringer, RBB].

Eksempel K3: Hvad med skriveglæde, være glad for at skrive hælder vist mere til at det er hårdt, det gør ondt er ligefrem væmmeligt hvorfor er det det? nok det med: godt nok eller hvad? lykkes det også denne gang? hvad det da gør i reglen. Men hurtigskrive er det måske en udsættelse bare, i hvert fald det kan være farligt fordi man jo ligesom laver noget men man kommer ikke videre til den færdige tekst. Det værste er vel før man ligesom har fået hvad der skal stå fået fat i, strukturen, men så er der også svin og gris stadiet ja, måske unødvendigt eller hvad? det bliver jo da til bedre hvis man retter til, måske jeg i stedet skulle prøve hurtigskrivning i hånden det går jo meget godt selvom jeg sidder akavet, men det var det igen med hurtigskrivning hvad jo altså man skal måske træne⁶

Eksempel M4: Skrivefrustrasjonen

Eg skulle bli Ibsens etterfylgjar og Fosse⁷ sin store konkurrent. I heimlandet til Ibsen er det viktig å halda den dramatiske produksjon ved like, og dessutan treng Jon Fosse ei utfordring.

Eg tok kulepennen fatt. Sette dei fyrste setningane på papiret. Det skulle vera ei scenetilvising til det neste store norske skodespelet – utan samanlikning elles – mykje beterr enn Fosse sine drama.

Etter scenetilvisinga dukka dei fyrste frustrasjonane opp. Personane eg hadde introdusert på rolleliste, og i scenetilvisinga dandert i det dramatiske rommet, ville ikkje

⁶ I dette eksempel har jeg sat tre spørsmålsteget og et kolon, af hensyn til læsbarheden.

⁷ Jon Fosse (født 1959) er en norsk forfatter og dramatiker hvis skuespil er oversat til utallige sprog og opført over hele verden. Fosse bliver i norske medier ofte sammenlignet med Ibsen.

Spontanskrivning – og hurtigskrivning eller nonstop-skrivning ...

røra på seg. De stod berre heilt stille. Berre stille. Og det same kor mykje eg pressa pennen mot papiret, var det ikkje så mykje som et vindpust på scena. Det skjedde ingenting. Det var som å venta på Godot – eller som eit finsk fjernsynteater frå dei store skogane: Taust, uverkeleg, mørkt, dystert. Dette var ikkje stor dramakunst. Dette blei ingen stor utfordrar til Fosse.

5. Hvornår kan vi have nytte af at bruge spontanskrivning i akademia?

Der er ingen grænser for i hvilke sammenhænge og til hvilke formål vi kan bruge spontanskrivning (jf. Skjoldborg 2008:101): For at skrive os fri fra selvcensur, perfektionisme og usikkerhed (jf. Knausgård i afsnit 1) og fri ”fra forventninger om det perfekte” (*Eksempel K2* ovenfor)

- Som opvarmning før anden skrivning og som skrivetræning
- Som igangsætter til artikel- og foredragsstart og som udforskningsmetode
- Som opsamlings- og husketeknik efter læsning af artikler og bøger og før og efter foredrag
- Som forberedelse af en diskussion og som opsamling/læringsrefleksionsredskab/evaluering i slutningen af forelæsninger (fx 10 min. efter hver undervisningstime igennem et semester)
- For at skrive råudkast og for at skrive sig ind i et nyt emne
- For at få idéer før og efter en diskussion
- For at huske store linjer eller pointer
- For at stimulere skrivelyst og opleve skriveglæde

Randi Benedikte Brodersen

- Som skriveøvelse på skrivekurser og i andre sammenhænge og som log og evaluering på skrivekurser (efter en hel dag med skrivning).

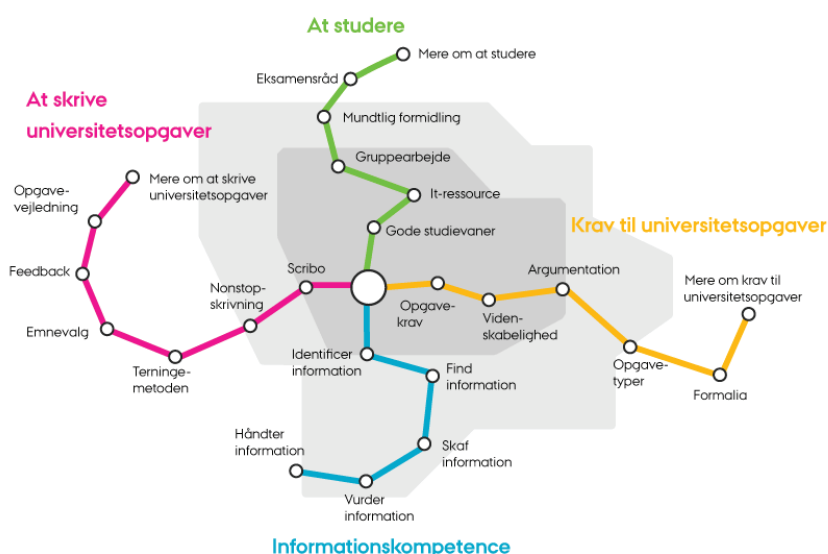
Det siger sig selv at spontanskrevne tekster som regel kræver kraftig bearbejdning og flere gennemskrivninger, på samme måde som andre typer udkast, men de vil også have mere flyd og sammenhæng end andre udkast. Om det efterfølgende reviderings- og responsarbejde se fx Rienecker 1996a, 1996b, Rienecker & Jørgensen 2012, Skjoldborg 2008. Om oplæsning (af egen og andres udkast) som effektiv revideringshjælp se Elbow 2010b, 2010c.

6. Til sidst

På en lang række skrivekurser i de sidste 5-6 år har jeg gang på gang fået bekræftet spontanskriverens fordele og virkninger, med hensyn til bl.a. produktivitet, effektiv skrivestart, kreativitet, forbedret sprogbrug, øget skriveudbytte og skriveglæde. Jeg har også erfaret at teknikken ofte fungerer som effektiv kur mod skrive-stop og andre skriveproblemer. Den slags erfaringer – både blandt studerendes og forskere – vil det være nyttigt at få belyst nærmere i en undersøgelse. Det samme gælder spontanskrevne teksters sproglige særtræk med hensyn til fx ordvalg, tekstsammenhæng, brug af narrativer og pronomener og forfattertilstedeværelse.

Prøv nu først selv. Den røde linje på *Studiemetro* fører til stoppet Nonstopskrivning. Der findes en interaktiv øvelse i nonstopskrivning (15-30 minutter) og tips til nonstopskrivning: <http://studimetro.au.dk/atskrive/nonstopskrivning/oevelse-nonstopskrivning>.

Spontanskrivning – og hurtigskrivning eller nonstop-skrivning ...

Litteratur

- Andersen, Merete Morken (2010) *Skriveboka*. Oslo: Aschehaug.
- Boice, Robert (1994) *How Writers Journey to Comfort and Fluency. A Psychological Adventure*. Westport: Praeger Publishers.
- Boice, Robert & Patricia E. Meyers (1986) Two parallel traditions: Automatic writing and free writing. I: *Written Communication* 3:471-490. Elektronisk version: <http://wcx.sagepub.com/content/3/4/471>.
- Brenner, Hans Olav (2011) *Om å skrive*. Oslo: Kurér.
- Brodersen, Randi Benedikte (2012) Nonstop-skrivning, hurtigskrivning og friskrivning. Sprog museet.dk: <http://sprog museet.dk/skriftsprog/nonstop-skrivning-hurtigskrivning-og-friskrivning> (31.12.2012).
- Brodersen, Randi Benedikte (2009) Akademisk skrivning og vejledning – for vejledere og studerende. I: *milli mála* [årsskrift for Vigdís Finnbogadóttir Instituttet for Fremmedsprog]. Reykjavík: Háskóla Íslands:173-217.
- Brodersen, Randi Benedikte m.fl. (2007) *Tekstens Autoritet. Tekstanalyse og skrivning i akademia*. Oslo: Universitetsforlaget.

Randi Benedikte Brodersen

- Christensen, Robert Zola (2005) *Manual til skrivekunsten*. København: Gyldendal.
- Dysthe, Olga & Frøydís Hertzberg (2006) Å bygge opp skrivekompetanse fra bachelor til doktorgrad. I: Dysthe & Samara (red.). *Forskningsveiledning på master- og doktorgradsnivå*. Oslo: Abstrakt:123-144.
- Dysthe, Olga, Frøydís Hertzberg & Torlaug L. Hoel (2000/2010) *Skrive for å lære. Skrivning i høyere utdanning*. Oslo: Abstrakt.
- Elbow, Peter (2010a) 7. Freewriting: An Obvious and Easy Way to Speak onto the Page: http://works.bepress.com/peter_elbow/31/ (31.12.2012).
- Elbow, Peter (2010b) 11. Revising by Reading Aloud. What the Mouth and Ear Know: http://works.bepress.com/peter_elbow/33/ (31.12.2012).
- Elbow, Peter (2010c) 12. How Does Reading Aloud Improve Writing: http://works.bepress.com/peter_elbow/34 (31.12.2012).
- Elbow, Peter (1992) Freewriting and the problem of wheat and tares. I: Moxley, Joseph M. & Todd Taylor (red.): *Writing and Publishing for Academic Authors*. Oxford: Rowman & Littlefield Publishers:35-48. Elektronisk version: www.google.is/books?hl=da&lr=&id=RYA4rwINtaQC&oi=fnd&pg=PA35&dq=freewriting+and+the+problem+of+wheat+and+tares&ots=W2JI_ykPFW&sig=9-qwQ8B7nfoAZNs8VnmObOoztds&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false.
- Elbow, Peter (1981/1998a) *Writing with Power*. New York: Oxford University Press.
- Elbow, Peter (1973/1998b) *Writing without Teachers*. New York: Oxford University Press.
- Frost, Jørgen (2012) Spontanskrivning i et forebyggende perspektiv. I: Sigrid Madsbjerg & Kirsten Friis (red.) 2012: *Skrivelyst i børnehaven*. København: Dansk Psykologisk Forlag:211-224.
- Hoel, Torlaug Løkensgard (2008) *Skriving ved universitet og høyskolar – for lærer og studenter*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Jacobsen, Henrik Galberg & Peter Stray Jørgensen (2007) *Håndbog i Nudansk*. København: Politiken.
- Kock, Christian & Eva Heltberg (1999/2003) *Skrivehåndbogen*. København: Gyldendal.
- Krogh, Ellen, Almar Rasmussen & Søren Søgaard (1994) *Skrivebogen*. København: Dansklærerforeningen.
- Minninger, Joan (1980) *Free yourself to write*. San Francisco: Workshops for Innovative Teaching.
- Rienecker, Lotte (1996a) *Feedback i grupper – erfaringer og råd*. Formidlingscentrets skrifter 1, København: Københavns Universitet.

Spontanskrivning – og hurtigskrivning eller nonstop-skrivning ...

- Rienecker, Lotte (1996b) *Tekster til tiden – undgå skriveblokeringer*. København: Dansk Psykologisk Forlag (2. udgave).
- Rienecker, Lotte & Peter Stray Jørgensen (2012) *Den gode opgave. Håndbog i opgaveskrivning på videregående uddannelser* (med bidrag af Signe Skov). Frederiksberg: Samfundslitteratur (4. udgave).
- Rienecker, Lotte, Thomas Harboe & Peter Stray Jørgensen (2005) *Vejledning. En brugsbog for opgave- og specialevejledere på videregående uddannelser*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- Skjoldborg, Bo (2008) *Flowskrivning. Vejen til flydende skriveprocesser*. København: Dansk Psykologisk Forlag.
- Studiemetro.au.dk.